

5.7 Výbor podporuje zámer Komisie prijať Kozmické lety a Výskum bezpečnosti za hlavné témy. Odporúča a zdôvodňuje, prečo je potrebné ich prerokovať a financovať ako samostatné kategórie mimo rámcového programu.

5.8 Výbor podporuje zámer Komisie prijať základný výskum ako taký do rámcového programu a podporovať ho v európskej konkurencii a založiť nezávislú Európsku radu pre výskum (European Research Council).

5.9 Výbor poukazuje na základný význam spletnosti vzťahov medzi výskumnými kategóriami, akými sú základný

výskum, aplikovaný výskum (predbežný výskum) a vývoj. Podpora týchto kategórií by mala byť vyvážená.

5.10 Výbor podporuje zámer Komisie urobiť Európu príťažlivejšou pre najlepších vedcov a získať talentovaných mladých ľudí pre vedeckú dráhu a zaručiť im ju. Je potrebné, aby v tomto ohľade konali predovšetkým členské krajiny.

Výbor odkazuje v podrobných kapitolách 3 a 4 na mnohé ďalšie dôležité body, odporúčania a kritické pripomienky.

Brusel 15. decembra 2004

Predsedička

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k „Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o audite ročnej účtovnej závierky a konsolidovanej závierky a k zmene smerníc 78/660/EHS a 83/349/EHS Rady“

(COM(2004) 177 final – 2004/0065(COD))

(2005/C 157/21)

Dňa 21. apríla 2004 sa Rada rozhodla na základe článku 44 odseku 2 písmena g) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva konzultovať Európsky hospodársky a sociálny výbor k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu, ktorá bola poverená prípravou prác výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko dňa 8. septembra 2004. Spravodajcom bol pán **FRANK von FÜRSTENWERTH**.

Na svojom 413. plenárnom zasadnutí konanom v dňoch 15. a 16. decembra 2004 (schôdzi z 15. decembra), prijal Európsky hospodársky a sociálny výbor nasledujúce stanovisko 86 hlasmi za, 3 hlasmi proti, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal.

1. Úvod

1.1 Návrh Komisie na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady o audite ročnej účtovnej uzávierky a konsolidovanej uzávierky a na zmenu Smerníc 78/660/EHS a 83/349/EHS Rady treba posudzovať v súvislosti s inými opatreniami akčného plánu EÚ pre finančné služby. V tejto veci je dôležité najmä oznámenie Komisie „Modernizácia občianskeho práva a zlepšenie riadenia podnikov v Európskej únii – akčný plán“ (COM(2003) 284), používanie medzinárodných účtovacích zásad od roku 2005, ako aj Smerníc o zneužívaní trhu a prospekte emitenta.

1.2 Európska komisia sleduje od roku 1996 cieľ zvýšiť kvalitu auditu účtovných uzávierok v Európskej únii

a harmonizovať ju. Ako ďalší krok vpred bol v máji 2003 predložený akčný plán obsahujúci desať bodov (oznámenie Komisie k posilneniu auditu účtovných uzávierok v EÚ; COM/2003/286). Jeden bod akčného plánu sa týka modernizácie ôsmej Smernice o firemnom práve 84/253/EHS. Predložený návrh Smernice má nahradiť ôsmu Smernicu o firemnom práve.

1.3 Týmito opatreniami sa má obnoviť dôvera vo vedenie účtovníctva a finančné trhy. Pritom návrh Smernice nie je žiadnou bezprostrednou reakciou na posledné škandály s účtovnými súvahami ale dôsledkom politiky sledovanej od roku 1996 v oblasti auditu účtovných uzávierok. Najnovšie škandály boli tiež zahrnuté do úvah.

2. Návrhy Komisie

2.1 Návrh Smernice obsahuje ustanovenia o udelení licencie audítorm účtovných uzávierok a audítorským spoločnostiam, ich priebežné ďalšie vzdelávanie a vzájomné medzinárodné uznávanie.

2.2 Všetci audítori účtovných uzávierok a audítorské spoločnosti majú byť viazaní etickým kódexom povolania. Zásady v ňom obsiahnuté zahrnujú celkovú zodpovednosť audítora účtovných uzávierok alebo audítorskej spoločnosti voči verejnosti, ich bezúhonnosť a nestrannosť, ako aj odbornú spôsobilosť a svedomitosť.

2.3 Členské štáty majú zabezpečiť, aby oprávnení audítori účtovných uzávierok a audítorské spoločnosti boli zapísaní vo verejnom registri.

2.4 Audítori účtovných uzávierok a audítorské spoločnosti majú byť nezávislí na auditovaných podnikoch a žiadnym spôsobom sa nemajú podieľať na rozhodovaní vedenia podniku. Od auditu účtovných uzávierok sa upustí, keď medzi audítorm účtovných uzávierok prípadne audítorskou spoločnosťou a auditovaným podnikom existuje nejaký finančný alebo obchodný vzťah, pracovný pomer alebo iné spojenie, ktoré by mohlo ohroziť nezávislosť.

2.5 Používanie medzinárodných zásad auditu má byť pre všetky zákonné audity účtovných uzávierok EÚ povinné, pokiaľ tieto zásady budú prevzaté do práva EÚ.

2.6 Členské štáty majú organizovať efektívny verejný dohľad, ktorému podliehajú všetci audítori účtovných uzávierok a audítorské spoločnosti. Dohľad podlieha určitým zásadám (napr. čo sa týka obsadenia, oprávnenia a transparentnosti dohľadu).

2.7 Audítora účtovnej uzávierky prípadne audítorskú spoločnosť ustanovuje valné zhromaždenie akcionárov auditovaného podniku. Členské štáty však môžu stanoviť, že toto ustanovenie si vyžaduje predchádzajúci súhlas príslušného dozorného orgánu, alebo ho vykoná súd či iná inštitúcia predpísaná zákonmi jednotlivých štátov.

2.8 Audítora účtovných uzávierok prípadne audítorské spoločnosti je možné odvolať, len pokiaľ pre to existujú pádne dôvody. Pritom rozdiely v názoroch na metódy pre zostavovanie bilancie alebo na postupy auditu nie sú závažným dôvodom pre odvolanie.

2.9 Komisia navrhuje, aby sa členské štáty postarali o primerané predpisy, ktoré zabezpečia efektívnu komunikáciu medzi audítorm účtovných uzávierok prípadne audítorskou

spoločnosťou a auditovaným podnikom. Auditovaný podnik musí komunikáciu primerane dokumentovať.

2.10 Návrh Smernice predpokladá zvláštne ustanovenia pre audit účtovných uzávierok verejnoprospešných podnikov. Verejnoprospešné podniky sú podniky, ktoré majú na základe druhu svojej činnosti, svojej veľkosti alebo počtu zamestnancov značný verejný význam, a to najmä podniky, ktorých cenné papiere majú oprávnenie na obchodovanie na regulovanom trhu niektorého členského štátu, ako aj banky a iné finančné inštitúcie a poisťovne. Tieto podniky musia napr. ustanoviť audítorský výbor, ktorý sa zostaví z členov správneho orgánu nepodielajúcich sa na vedení podniku alebo z členov dozorného orgánu auditovaného podniku a najmenej z jedného nezávislého člena s odbornými znalosťami v oblasti vedenia účtovníctva alebo auditu účtovnej uzávierky. Ďalej sa sprísnia predpisy týkajúce sa okrem iného nezávislosti, zabezpečenia kvality, verejného dohľadu a vymenovania audítora účtovnej uzávierky prípadne audítorskej spoločnosti.

2.11 Na základe vzájomnosti musia členské štáty mať možnosť povoliť audítora z tretích krajín ako audítora účtovných uzávierok, pokiaľ sú schopní doložiť licenciu ako audítora účtovnej uzávierky, teoretické znalosti zodpovedajúce Smernici, praktickú spôsobilosť a bezúhonnosť, ako aj právnické odborné vedomosti platné v tomto členskom štáte pre audit účtovnej uzávierky. Ďalej budú navrhnuté ďalšie podklady pre medzinárodnú spoluprácu a výmenu informácií.

2.12 Má sa ustanoviť výbor zložený zo zástupcov členských štátov (riadiaci výbor „Audit účtovnej uzávierky“), ktorý bude podporovať Komisiu pri vypracovávaní vykonávacích opatrení.

2.13 Zmenou Smerníc 78/660/EHS a 83/349/EHS sa vyžaduje priznanie honorárov, ktoré sa platia audítorm účtovnej uzávierky, prípadne audítorskej spoločnosti, počas hospodárskeho roka za audit ročnej účtovnej uzávierky, za iné certifikačné služby (*assurance services*), služby daňového poradenstva a za iné práce.

2.14 Členské štáty musia pred 1. januárom 2006 vydať a uverejniť právne predpisy potrebné pre plnenie tejto Smernice.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta návrh Smernice, ktorým sa zabezpečí, že investori a iné zainteresované kruhy sa môžu spoľahnúť na korektnosť auditovaných podnikových účtovných uzávierok.

3.2 Novou Smernicou sa vytvorí jednotný európsky právny rámec pre audit účtovných uzávierok, čo VR podporuje.

3.3 Výbor berie na vedomie, že Komisia sa chopí ďalších iniciatív v dôsledku udalostí v spoločnosti Parmalat. Iniciatívy zahŕňajú urýchlenie návrhov na modernizáciu práva obchodných spoločností a zlepšenie správy a riadenia spoločností (*Corporate Governance*), ktoré boli ohlásené v akčnom pláne z mája 2003. Návrhy sa vzťahujú na (1) definíciu úlohy nevykonných riaditeľov, (2) objasnenie zodpovednosti členov predstavenstva za finančné a nefinančné informácie, (3) lepšie zverejňovanie transakcií vo vnútri skupiny a transakcií s pridruženými partnermi, ako aj (4) úplné zverejnenie zahraničných spoločností s daňovými úľavami (*offshore*) v účtovných uzávierkach a oveľa prísnejší audit ich obsahu zo strany audítorov účtovných uzávierok skupiny.

3.4 Výbor opakovane súhlasí so stanoviskom, ktorý vyjadrila Komisia v oznámení o posilnení auditu účtovných uzávierok, že zodpovednosť audítorov účtovných uzávierok predstavuje prostriedok pre zabezpečenie kvality auditu účtovných uzávierok⁽¹⁾. Zastáva však tak ako predtým názor⁽²⁾, že zodpovednosť musí byť v primeranom pomere ku škode, ktorá príp. vznikla preverovanej spoločnosti a jej akcionárom, a víta zámer Komisie skúmať ďalekosiahle ekonomické dopady úprav zodpovednosti audítorov účtovných uzávierok. Výbor nabáda Komisiu, aby promptne napredovala v realizácii štúdií, ktoré k tejto otázke iniciovala.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Cieľ navrhovaných úprav týkajúcich sa udeľovania licencií a neustáleho ďalšieho vzdelávania audítorov účtovných uzávierok, prípadne audítorských spoločností, spočíva okrem iného v tom, aby sa pre povolanie audítora účtovných uzávierok zabezpečili príslušné znalosti. Z tohto dôvodu sa úpravy vítajú.

4.2 Navrhovaný etický kódex sa hodnotí v princípe kladne. Komisia navrhuje, aby sa k etickému kódexu povolania mohli vydať vykonávacie opatrenia. Musia mať čo najvyššiu kvalitu a podľa názoru výboru sa musia riadiť medzinárodnými (Etický kódex Medzinárodnej federácie účtovníkov) alebo európskymi (odporúčania Európskej komisie k nezávislosti audítora účtovných uzávierok v EÚ zo dňa 16. 5. 2002⁽³⁾) uznávanými vyhláškami.

4.3 Nezávislosť audítora účtovných uzávierok prípadne audítorskej spoločnosti má podľa názoru výboru veľký význam. V tejto veci sa principiálne podporuje návrh Komisie, aby nezávislosť audítora účtovných uzávierok, prípadne audítorskej spoločnosti, bola zabezpečená vypracovaním etického kódexu. Tieto zásady musia platiť pre všetky spoločnosti podrobujúce sa auditu a predovšetkým pre verejnoprospešné podniky, keďže ich povinnosť voči akcionárom a potenciálnym investorom konať transparentne je takisto obzvlášť dôležitá.

(1) Ú. v. C 236/2-8 zo dňa 2. 10. 2003, bod 3.10

(2) Dohodnuté stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo dňa 10. 12. 2003 k „Oznámeniu Komisie pre Európsky parlament a Radu – posilnenie auditu účtovnej uzávierky v EÚ“ (COM(2003) 286 final) (2004/C 80/06); Ú. v. C 80/17-19 zo dňa 30. 3. 2004, bod 4.7

(3) Ú. v. L 191 zo dňa 19. 7. 2002

4.4 Zameranie sa Komisie na medzinárodné zásady auditu a tým aj na ISA (International Standards on Auditing) je vítané. Ich uplatňovanie predstavuje logicky vyplývajúce následné opatrenie vzhľadom na záväzky podnikov orientovaných na kapitálový trh zostavovať svoju koncernovú uzávierku účtov od roku 2005 na základe IAS (International Accounting Standards – medzinárodné normy účtovníctva) prípadne IFRS (International Financial Reporting Standards – medzinárodné normy finančného výkazníctva)⁽⁴⁾. Spracovanie medzinárodných noriem auditu by sa mala riadiť určitými zásadami a kvalita noriem by mala vyhovovať vysokým nárokom. Preto výbor v zásade podporuje postup pre uznávanie noriem navrhnutý Komisiou. Spracovanie medzinárodne uznávaných zásad auditu samozrejme predpokladá rešpektovanie záujmov všetkých zúčastnených strán a otvorenosť v rámci transparentného postupu štandardizácie („due process“ – „náležitý postup“). Preto musí Komisia svoje návrhy do procesu štandardizácie predložiť včas a dôrazne.

4.5 V zásade sa podporuje návrh Komisie, aby členské štáty zaistili verejný dohľad nad všetkými audítormi účtovných uzávierok a audítorskými spoločnosťami a aby dohľad podliehal určitým zásadám.

4.6 Pokiaľ ide o odvolanie audítora účtovných uzávierok, prípadne audítorskej spoločnosti, Komisia navrhuje, aby rozdiely v stanoviskách týkajúcich sa metód pre zostavovanie bilancie alebo postupov auditu neboli pádnym dôvodom pre odvolanie. V zásade je ale možné, že podnik používa metódu pre zostavovanie bilancie, ktorá je všeobecne uznávaná, a audítor účtovnej uzávierky ju napriek tomu neuznáva. Vzniká otázka, ako treba postupovať v takých prípadoch, keď odvolanie audítora účtovných uzávierok, prípadne audítorskej spoločnosti, nie je možné.

4.7 Navrhnutá úprava týkajúca sa komunikácie medzi audítovaným podnikom a audítorom účtovných uzávierok, prípadne audítorskou spoločnosťou, sa v zásade podporuje.

4.8 Návrh Komisie, aby sa pre verejnoprávne podniky zaviedli zvláštne ustanovenia pre audit účtovných uzávierok, sa podporuje. Zvláštne požiadavky však musia byť vo vyváženom pomere k dodatočným nákladom, ktoré z toho vyplývajú. Pretože koniec koncov musia dodatočné náklady niesť zákazníci a vlastníci podniku.

4.9 Komisia navrhuje, aby boli priznané honoráre, ktoré sa platia audítorovi účtovných uzávierok, prípadne audítorskej spoločnosti, počas hospodárskeho roka za audit ročnej účtovnej uzávierky, za iné certifikačné služby (*assurance services*), služby daňového poradenstva a za iné práce. V zásade sa väčšia transparentnosť víta. Dáva sa však na zväzovanie skutočnosť, že také povinné údaje nepovedú k vyššej kvalite auditu účtovných uzávierok. Je teda možné, že ďalšia transparentnosť môže zvýšiť tlak na prispôbenie cien za výkony auditu účtovných uzávierok.

(4) Jednotné výklady k IAS prípadne IFRS sú podľa názoru Výboru dôležitým predpokladom pre vysokú kvalitu auditu.

4.10 Komisia navrhuje, aby jednotlivým členským štátom náležalo zabezpečenie primeranej úpravy, ktorá by zaistila, že honoráre za audity účtovných uzávierok umožnia spoľahlivú kvalitu auditu, nebudú ovplyvnené poskytovaním ďalších plnení pre auditovaný podnik, ani viazané na žiadne podmienky. Výbor berie na vedomie, že tento predpis je zamýšľaný ako usmernenie pre zamedzenie dumpingovým cenám za výkony auditu. Výboru si však kladie otázku, ako sa má tento predpis zrealizovať. Výbor je presvedčený, že táto úprava nesmie vo svojich dôsledkoch viesť k tomu, aby členské štáty zaviedli stanovené poplatky za audit.

4.11 Postupy navrhnuté Komisiou pre vydanie vykonávacích opatrení a zriadenie riadiaceho výboru „Audit účtovných uzávierok“ sa podporujú, pokiaľ tieto vykonávacie opatrenia nebudú v rozpore s medzinárodnými a európskymi vyhláškami uvedenými v bode 4.2.

5. Medzinárodné aspekty

5.1 Kladne sa hodnotí skutočnosť, že Komisia navrhuje úpravu medzinárodnej spolupráce. Týka sa to najmä spolupráce so Spojenými štátmi americkými. Pritom výbor poukazuje na to, že existujúce záväzné úpravy jednotlivých členských štátov musia zohľadňovať utajenie a ochranu údajov.

5.2 Návrh Smernice predpokladá, že audítori z tretích krajín môžu byť oprávnení na výkon auditorských služieb na základe vzájomnosti, ak podajú určité dôkazy. Predpokladom pre spolu-

prácu s tretími štátmi je ekvivalentnosť systému dohľadu tretieho štátu s európskym systémom dohľadu. Pritom ekvivalentnosť posudzuje Komisia v spolupráci s členským štátom a určuje ju podľa postupu pre vydanie vykonávacích opatrení. Výbor pritom vychádza z toho, že výkon povolenia audítora účtovných uzávierok z tretích štátov je závislý od takých istých predpokladov na udelenie licencie, ako je to u audítorov účtovných uzávierok z členských štátov EÚ.

5.3 Nie je daná konečná odpoveď, či model navrhnutý pre medzinárodnú spoluprácu dostatočne berie do úvahy všetky aspekty. Podľa názoru výboru je nutné, aby Komisia naďalej prerokovávala otázku, nakoľko navrhnutý model prijímajú najmä príslušné orgány Spojených štátov amerických.

6. Závery

6.1 Výbor podporuje návrh Komisie na Smernicu o audite ročnej účtovnej uzávierky a konsolidovanej uzávierky a na zmenu Smerníc 78/660/EHS a 83/349/EHS. Je toho názoru, že návrh zahŕňa takmer všetky dôležité oblasti auditu účtovných uzávierok. Úplné uskutočnenie Smernice podstatne prispeje k posilneniu a väčšej harmonizácii auditu účtovných uzávierok, čo zodpovedá vytýčenému cieľu Komisie.

6.2 Výbor sa poukázal na vybrané aspekty návrhu Smernice, aby Komisii poskytol konkrétne pokyny a podnety tiež pre ďalšie zváženie a analýzy. Keďže Výbor považuje zámer Smernice za dôležitý, prihovára sa za promptný legislatívny proces.

Brusel 15. decembra 2004

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledovná časť textu stanoviska odbornej sekcie, ktorého ponechanie požadovala viac ako štvrtina odovzdaných hlasov, bola zamietnutá v prospech pozmeňovacieho návrhu prijatého na plenárnom zasadnutí:

Číslo 4.3

„Výbor však zastáva názor, že zavedenie externej rotácie audítorskej spoločnosti pri audite verejnoprospešných podnikov nie je pre dosiahnutie zlepšenia kvality auditu vhodné, pretože pri transformácii poznatkov špecifických pre určitého mandanta na nového audítora nevyhnutne prichádza k strate know-how a tým aj k zníženiu kvality auditu v porovnaní s viacročnými skúsenosťami s mandantom. Okrem toho sú oprávnené obavy, že takáto úprava by viedla ku koncentrácii veľkých audítorských spoločností na trhu v neprospech audítorov z oblasti malých a stredných podnikov.“

Výsledok hlasovania:

Hlasy za: 50

Hlasy proti: 21

Zdržali sa: 4
